

VOLKSBELANG

Jaargang 130 - nummer 7 - november 2009 - maandblad

WIE VAN DE DRIE?

LVV-debat met kandidaat-voorzitters Open Vld

STUDIEDAG
Het LVSV bekijkt
de democratie

/3

BOEKEN
Erflater van de
film in Vlaanderen

/9

OPINIE
Het Brussels
onderwijs leeft

/12

Het LVV organiseerde een debat tussen de kandidaat-voorzitters Alexander De Croo, Gwendolyn Rutten en Marino Keulen om van hen te vernemen hoe zij de komende jaren de Vlaamse liberalen zullen leiden, wat hun programma is, welk project zij hebben en waarom men op 5 december precies voor hen moet kiezen.

LVV-voorzitter Clair Ysebaert diepte voor de gelegenheid in zijn inleiding voor het voorzittersdebat in de Brusselse Markten een gedicht op van Annie MG Schmidt, met als titel 'Sebastiaan', een spin die

door haar onweerstaanbare drang en tegen de goede raad in van andere spinnen, toch een huis binnenging en er werd gedood. De verbeelding en de vergelijking met het 'lot' van Open Vld de jongste jaren, liet hij aan het publiek over. Ysebaert wees er verder op dat de liberale partij opnieuw moet bouwen aan een goede structuur, de uitbouw van een degelijk ledenblad en meer aandacht moet opbrengen voor de nevenorganisaties. Volgens hem kan het in de toekomst alleen maar beter gaan.

Lees meer op blz. 5.

Een helse opdracht

Op zaterdag, 5 december zouden we normaal moeten weten wie de nieuwe voorzitter wordt van Open Vld. De Vlaamse liberalen maakten de voorbije maanden een periode van loutering, van bezinning en van reflexie door.

De generatie-Verhofstadt zette een stap opzij en sloeg nederig mea culpa voor de achteruitgang na de verkiezingen van 2004. Voor het partijvoorzitterschap dienden zich drie kandidaten aan: Gwendolyn Rutten, Alexander De Croo en Marino Keulen.

Het zijn drie liberalen met elk hun kwaliteiten en hun gebreken. Rutten en De Croo hebben weinig of geen ervaring wat voor hen een nadeel is als ze straks rond de onderhandelings-tafel moeten met zwaargewichten als Milquet, Di Rupo of Reynders om de BHV-knoop te ontwarren. Zij hebben dan weer het voordeel verder af te staan van de periode-Verhofstadt dan iemand als Marino Keulen. Hij beroept

“De opdracht van de nieuwe voorzitter is gigantisch, en wellicht de zwaarste ooit uit het liberale verleden.”

zich op zijn ervaring als partijman, als mandataris en als gewezen minister. De manier waarop sommige kandidaten in debatten en opinies zich van het verleden hebben gedistancieerd, roept vragen op. We horen van hen dat de partijwerking een boeltje is, terwijl veel van hen mee verantwoordelijk waren voor de interne organisatie. Ze zeggen dat ‘open’ bij de VLD niet meer thuis-hoort, terwijl ze op congressen met veel overtuiging de naamsverandering mee goedkeurden. Er zou jaren een omertà hebben geheerst, een liberale partij, waar het vrije woord op de eerste plaats zou moeten komen, onwaardig. Nooit hoorden we toen enige kritiek op de zogenaamde ‘zwijgplicht’ opgelegd door de partijtop. Er wordt

nu gezegd dat de burgermanifesten maar luchtfietserij waren en ze tot niets hebben geleid. Ieder van hen applaudisseerde toen de boekjes van Verhofstadt het liberalisme opnieuw op de kaart zetten.

Dit is niet mooi. Een partij heeft een verleden van ideeën en van mensen. Dat moet gerespecteerd worden. De VLD startte als een grote burgerbeweging en domineerde jaren het politieke debat. Er was de begeestering en het vuur sloeg over. Dat leverde fantastische verkiezingsoverwinningen op zoals bijvoorbeeld in 1999. Misschien kwam alles niet in de juiste plooi, wie deze geschiedenis verloochent of afvalt, zal in de toekomst wellicht dezelfde fouten maken. Het moet ons van het hart, dit getuigt van weinig politieke loyaliteit en moed.

Desalniettemin, alles kan beter. Ook als er straks een nieuwe voorzitter aan

het roer van de VLD komt. Wie het ook wordt, iedereen zal zich eendrachtig achter de nieuwe man, of vrouw moeten scharen. Zoniet stevent de partij bij de parlementsverkiezingen in 2011 opnieuw op een nederlaag af. De opdracht van de nieuwe voorzitter is gigantisch, en wellicht de zwaarste ooit uit het liberale verleden. Een wervend project, een aantrekkelijk programma, een stevige basiswerking moeten nieuwe militanten en vooral nieuwe kiezers aantrekken. Je kan je daarbij afvragen of dit alles tegen 2011 wel kan gerealiseerd worden. Bij verkiezingen is het altijd kort dag. Intussen is Yves Leterme opnieuw premier geworden. Dat kan de situatie van de Vlaamse liberalen in de federale

regering veranderen. Tijdens de vorige regering-Leterme konden zij hun afkeer voor de man die hen in 2007 zo vernederde vaak niet inhouden. Dit gaf aanleiding tot tweespalt: in het openbaar werd Leterme gespaard; binnenskamers was de kritiek des te luider. De VLD zal hierin nu duidelijk moeten zijn en geen ‘spelletjes’ meer spelen, zoals de kandidaat-voorzitters nu zo afzweren. De drie tenoren die zo bitter waren over Leterme zijn van het toneel verdwenen: Verhofstadt en De Gucht zitten in Europa, Dewael is voorzitter van de Kamer. De huidige ministers van de VLD ervaren Leterme minder als een probleem van het verleden. De Vlaamse liberalen tonen daarom de volgende maanden best hun staatszin en werken op een constructieve wijze mee aan de economische heropbouw van het land en het uittekenen van een gefundeerde staatshervorming. Zo kan misschien de heropbouw het best beginnen.

VOLKSBELANG
wordt uitgegeven door
de vzw **Liberaal Vlaams Verbond,**
Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:
Bert Cornelis,
Kard. Mercierlaan 63, 3001 Leuven
Hoofdredactie:
Bert Cornelis Bert@Reflexct.be
Vormgeving:
Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be
Secretariaat:
Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax:
09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Studiedag LSVV/LVV

De democratie doorgelicht

Democratie. Een begrip waarvan geen eenduidige invulling bestaat. Het LSVV en LVV vonden het dan ook uiterst interessant om hun jaarlijkse studiedag aan dit thema te besteden. Op zaterdag 21 november konden de aanwezigen zich in de Promotiezaal van de Universiteitshal te Leuven laten boeien door een rijk gevuld programma en een handvol aantrekkelijke sprekers.

Na het welkomstwoord van Jan Hayen, voorzitter LSVV, ging de studiedag van start met een presentatie van

professor Dave Sinardet (UA) omtrent het effect van kiessystemen op het democratische proces. Professor Sinardet

wist ons mee te delen dat kies-systemen bestempeld kunnen worden als niet neutraal. Ieder kiessysteem brengt andere effecten met zich mee. Zo zal het invoeren van kiesdrempels het effect hebben dat kleine politieke partijen er zich toe genoodzaakt zien allianties te vormen met grotere partijen om politiek te overleven. Ook de felomstreden federale kieskring werd aangehaald. Na de uiteenzetting hierover was een discussie tussen de aanwezigen en professor Sinardet dan ook niet te vermijden. Els

Ampe (Open VLD) bracht de problematiek rond BHV op het toneel. Meer bepaald werd er ingegaan op de verschillende voorstellen tot splitsing en wat de verschillende gevolgen waren op de zetelverdeling voor Franstaligen en Nederlandstaligen.

Democratische representatie

Professor Peter Thijsen (UA) bracht vervolgens een theoretische benadering over het begrip democratie. De twee kernvragen die in zijn

tingen en als voorzitter van de Vlaamse adviesraad voor bestuurszaken was hij perfect geplaatst om de problematiek van participatie en partijfinanciering te beschrijven. Professor Matthijs merkte op dat de participatie in ons land tot een gepolitiseerde administratie had geleid die aan beleid tracht te doen. Spanningen tussen de kabinetten en de administratie zijn bijgevolg niet weg te denken. Het spoils system zoals bekend in de Verenigde Staten van Amerika werd aangehaald als (gedeeltelijke) oplossing voor deze problematiek. Er werd tevens aan toegevoegd dat een spoils system ook het parlement meer macht kon geven, daar deze steeds de benoemingen moeten worden goedkeuren, wat in een parlementaire democratie maar normaal is. Nadien werd het prijskaartje van de publieke financiering van politieke partijen bekend gemaakt en werd er ingegaan op andere nadelen van dit systeem. Dit werd gevolgd door een pleidooi voor een

een niet vanzelfsprekende evenwichtsoefening. Eigen aan een liberale democratie is dat er beperkingen worden opgelegd, zowel aan de macht van het volk, als aan de macht van de meerderheid en instellingen. Vervolgens belichtte Karel De Gucht de liberale en democratische aspecten die terug te vinden zijn in het proces van de Europese integratie en stelde dat de uitbouw van een modern Europa in samenspraak met het volk geen sinecure is. De uitbouw van Europa was tot nu vooral een diplomatisch proces geweest waar achter gesloten deuren het draaiboek werd uitgetekend. Echter moet de verdere uitbouw van Europa ten dienste staan van de liberale democratie. De liberale democratie moet de norm zijn en ondanks de onvolmaaktheid van de democratische recepten van de interne werking van Europa, blijft de Europese integratie het grootste liberale project van de 20ste en 21ste eeuw, aldus Karel De Gucht. Op het internationale toneel dient Europa de liberale democratie uit te dragen. Hierbij werd de universaliteit en exporteerbaarheid van democratie in vraag gesteld. Het stond buiten kijf dat democratie enkel kan gedijen in een bepaalde sociale context zoals de aanwezigheid van een ruime middenklasse en een bepaalde inkomensgrens. Karel De Gucht sloot de studiedag af door Alexis de Tocqueville te volgen wanneer deze stelde dat democratie en vrijheid kunnen samengaan en moeten samengaan als men de menselijke waardigheid centraal wil stellen.

Ischa Lambrechts
voorzitter LVS Brussel

Groot kandidaat-voorzittersdebat bij het LVV

BRUSSEL - LVV-voorzitter Clair Ysebaert diepte voor de gelegenheid in zijn inleiding voor het voorzittersdebat in de Brusselse Markten een gedicht op van Annie MG Schmidt, met als titel 'Sebastiaan', een spin die door haar onweerstaanbare drang en tegen de goede raad in van andere spinnen, toch een huis binnenging en er werd gedood. De verbeelding en de vergelijking met het 'lot' van Open Vld de jongste jaren, liet hij aan het publiek over. Ysebaert wees er verder op dat de liberale partij opnieuw moet bouwen aan een goede structuur, de uitbouw van een degelijk ledenblad en meer aandacht moet opbrengen voor de nevenorganisaties. Volgens hem kan het in de toekomst alleen maar beter gaan.

Het LVV organiseerde het debat tussen de kandidaat-voorzitters Alexander De Croo, Gwendolyn Rutten en Marino Keulen om van hen te vernemen hoe zij de komende jaren de Vlaamse liberalen zullen leiden, wat hun programma is, welk project zij hebben en waarom men op 5 december precies voor hen moet kiezen. De drie kandidaten kregen vijf duidelijke vragen voorgeschoteld vertrekkende vanuit de Verklaring van Oostende van 26 september 2009, een document waarin het partijbestuur de lijnen voor

uiteenzetting naar voren kwamen waren: (1) Waarom bestaat de representatieve democratie reeds 200 jaar? En (2) is er nog een toekomst voor een dergelijke vorm van democratie? De beantwoording van de eerste vraag gaf ons een duidelijke kijk op de evolutie van directe democratie (these), over absolute vertegenwoordiging (anti- these), naar representatieve democratie (synthese). De tweede vraag wist professor Thijsen volmondig met een "ja" te beantwoorden. De aanwezigen werden tevens getraakteerd op een primeur, namelijk een detailmatige weergave van de uitslag van de volksraadpleging over de Oosterweelverbinding. Als afsluiter werden er op nieuw twee vragen gesteld: (1) Hoe maken we democratische representatie terug

representatiever? En (2) hoe verzoenen we informele participatie – en deliberatiemechanismen met het formele

Karel De Gucht:
“Op het internationale toneel dient Europa de liberale democratie uit te dragen.”

model van de democratische representatie? Het antwoord werd in het midden gelaten, waardoor de nieuwsgierigheid van het publiek werd aangewakkerd en discussie dus niet kon uitblijven.

Gepolitiseerde administratie & falende kabinetten
Na een middagpauze vervolgde professor Herman Matthijs (VUB) de studiedag. Als docent overheidsbegro-

onafhankelijke controle op de partijfinanciering en private giften aan politieke partijen.

Liberale democratie

Karel De Gucht (Open Vld) opende zijn speech over democratie in Europa door te stellen dat democratie en liberalisme kunnen samengaan maar dat dit niet noodzakelijk het geval is. Een liberale democratie is

de toekomst uitstippelde:

- de recruteringskracht van de partij is stilgevallen. Er is geen wervend verhaal meer: hoe kan de partij opnieuw aan meer kiezers geraken?
- kiezen voor een nieuwe lijn, een nieuw project: welk project, welke lijn?
- het immobilisme doorbreken: wat moet er dan veranderen aan de huidige politiek van de federale regering waarin Open Vld zit?
- de manier waarop men aan politiek doet moet grondig veranderen, grondig vernieuwen: hoe ziet die nieuwe politiek er dan uit?
- wat is het grote verschil tussen u en de andere kandidaten?

Marino Keulen: een breed liberaal verhaal

Marino Keulen voerde al vaak het woord voor het LVV, "maar nooit voor zoveel volk", zo begon de gewezen Vlaamse minister zijn betoog. "Het LVV en Open Vld kunnen de toekomst van de Vlaamse liberale samen voorbereiden."

Marino Keulen gaat naar de verkiezingen met twee running mates Annick De Ridder en Yves Deswaene. "Omdat we opnieuw verkiezingen willen winnen. Dat is de finaliteit van elke politieke actie. Dit is geen Utopia. We hebben één grote troef als Vlaamse partij: Vlaanderen is gewoonweg liberaal. Als het over

economie gaat, is iedereen het eens dat het dan over de vrije markt gaat, weliswaar sociaal gecorrigeerd voor de zwakkeren. Als het over inburgering gaat, spreken we over een verhaal van rechten en plichten."

Daarom wil Keulen met een breed liberaal verhaal komen. "Economie en financiën komen daarbij nog altijd op de eerste plaats. De klassieke achterban van zelfstandigen en ondernemers moeten we terugwinnen. Een liberale partij moet een echte volkspartij zijn en alle thema's aansnijden zoals energie, ecologie en klimaat, over onderwijs en cultuur enzovoort. Vandaar dat het Toekomstcongres begin volgend jaar erg belangrijk wordt."

Voor Keulen telt elk letterwoord van Open Vld. "Het Vlaams imago van de partij is te flets. Het federale wordt hoger ingeschat dan het Vlaamse. Ik ben een federalist, geen separatist, en er moeten goede afspraken tussen de gemeenschappen komen. Zij moeten meer verantwoordelijkheid en de daaraan verbonden financiële middelen krijgen."

Keulen wil de ondersteuning van de lokale afdelingen versterken. Er moet meer respect zijn voor het vrijwilligerswerk van de militanten. De partij moet met andere liberale organisaties samenwerken. Er zal een autonome seniorenwerking komen.

Keulen wil zich van de andere kandidaten onderscheiden als volgt: "Ik ben 22 jaar mandataris, heb dus ervaring op alle politieke beleidsniveaus. Op 5 december is een voorzitter nodig die er meteen staat."

Gwendolyn Rutten: 'open' van Open Vld schrappen

Gwendolyn Rutten legde meteen de vinger op de wonde: "We hebben de voorbije verkiezingen 400.000 kiezers verloren. Daar kan je niet zomaar omheen. De ongeloofwaardigheid heeft tot onverschilligheid geleid. De mensen geloven ons niet meer", zo kregen we te horen."

Gwendolyn koos voor Dirk Van Mechelen en Dirk Sterckx als running mates. "Met dit team kiezen we voor een sterke mix tussen enthousiasme en ervaring, tussen basiswerking en dossierkennis. Tussen daadkracht en wijsheid."

De onverschilligheid wil zij doorprikken door recht te staan en vanuit het hart aan politiek te doen. "Alleen als we de kracht van realisme terugvinden, worden we opnieuw geloofwaardig." Volgens Gwendolyn moet Open Vld opnieuw 'verrassen', het verschil maken en haalbare voorstellen doen.

Ten tweede is zij vrouw en een nieuw gezicht. "De partij moet meer zijn dan

maatpakken. We zijn een liberale centrumpartij, maar die moet meer zijn dan 15 procent van de stemmen."

Ten derde vraagt Rutten dat er op een andere manier leiding wordt gegeven. "Wij moeten als politici, en als partij, anders gaan werken en ons aanpassen aan de realiteit." Vertrekkend vanuit de kracht van het realisme zijn er volgens haar vier vraagstukken belangrijk: welvaart, geluk, energie en democratie. We moeten op het welvaartdebat blijven wegen en onze energie in het haalbare stoppen en zoeken naar bondgenoten om dit te realiseren. Streven naar geluk is zorgen voor goed onderwijs en kinderopvang, het wegwerken van dis-

crimatie en zorgen voor wie niet kan volgen. Er zijn meer duurzame energiebronnen nodig. Democratie is het zoeken over meerderheid en oppositie heen naar de juiste oplossingen. Ten slotte moet de partij op ethisch vlak de leiding in handen houden en antwoorden geven op nieuwe problemen.

De volgende belangrijke stap zijn volgens Rutten de lokale verkiezingen van oktober 2012. In haar team zal Dirk Van Mechelen die verkiezingen voorbereiden. Er moet een nieuwe start genomen worden in de interne werking. De voorzitter moet een voltijdse job zijn. Bij lijstvormingen telt de inzet.

Rutten pleit er uitdrukkelijk voor om de 'Open' van Open Vld te laten vallen. "We hebben 'open' niet nodig. Als we het alleen zouden gebruiken omdat we bang zijn anders als gesloten ervaren te worden, dan klopt er iets niet. Liberaal zijn en open zijn, zijn hetzelfde. Ten slotte is het tijd dat we een volwassen Vlaamse identiteit aannemen, maar is het ook onzinnig om verkrampt alle federale elementen te verketteren."

Gwendolyn maakt een erezaak van een efficiënte partijwerking die respect toont voor haar leden en mandatarissen. Ze wil de structuren van de partij op punt stellen en een vlotte interne communicatie organiseren. De studiedienst wordt hervormd en krijgt een belangrijke lokale reflex. Informatie voor de afdelingen moet op tijd komen en is lokaal bruikbaar. De partij geeft aan wat de politieke impact is van de federale en de Vlaamse beslissingen op het lokale niveau en houdt rekening met het verschil tussen meerderheid en oppositie. Een stuurgroep lokale verkiezingen gaat vanaf de eerste dag aan het werk om de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2012 voor te bereiden. Elke afdeling komt aan bod en krijgt, aldus Rutten, inspraak.

Alexander De Croo: te veel met onszelf bezig

De Croo bedankte uitdrukkelijk het LVV voor de uitnodiging. "Om in de tempel van het liberalisme te mogen aanwezig zijn..." "We zijn de voorbije jaren

te veel met onszelf bezig geweest en hebben te weinig geluisterd naar wat er in de wereld te horen was," zo stak De Croo van wal.

Er is een gebrek aan geloofwaardigheid en hervormingsgezindheid. "We waren meesters van het politieke schaakspel geworden. We waren te veel bezig met tactische spelletjes. Dit heeft ons de das omgedaan. En na een eerste verkiezingsnederlaag hadden we het nog niet geleerd, met alle gevolgen vandien."

Voor De Croo zijn deze voorzittersverkiezingen een opportuniteit om een streep te trekken onder het verleden en een nieuwe start te nemen. "Deze verkie-

zingen kunnen een kantelmoment in de geschiedenis van de partij worden." Met zijn twee running mates Patricia Ceysens en Vincent Van Quickenborne hoopt hij die ommekeer te realiseren.

Ten tweede moet de klemtoon liggen op hervormingsgezindheid. "De partij had maar succes als we durfden stappen vooruit te zetten en te vernieuwen. Tussen 1992 en 2003 slaagde de VLD er in om te wegen op het politieke debat en succesvol te scoren bij de kiezers."

"Op sociaal-economisch niveau hebben we gefaald. Er is een delivery gap, een verschil tussen wat we beloofden en

wat er werd gerealiseerd. Als partij is het dan ook nodig indien men niet kan realiseren wat men belooft om een stap achteruit te zetten. En dat is in het verleden niet gebeurd." De Croo verwees daarbij naar N-VA.

De Croo ziet drie redenen om voor hem te kiezen. Zijn team is ongebonden, wat voor de partij cruciaal is. "Een deel van de reden waarom we ten onder gingen is door interne twisten, de clans, navelstaarderij en het uitvechten van ruzies op de straatstenen." De Croo zegt dat zijn team geen enkele binding met het verleden heeft en van niemand cadeaus heeft gekregen. Ten tweede benadrukt De Croo dat zijn team 'donkerblauw' is. "Dit betekent voor mij dat we opnieuw echte liberalen zijn. Vrijheid en vooruitgang zijn de basis. Mensen moeten zich kunnen ontplooiën en verantwoordelijkheid nemen. Belemmeringen zoals in het onderwijs, de pensioenen en het ondernemerschap moeten weg. Ten slotte legt mijn team de klemtoon op het electoraal potentieel. Wie op de lijst komt, moet zijn inzet bewijzen."

Wat gaan we doen tegen het immobilisme? "Op het federale niveau is de situatie moeilijk. We moeten daarom de juiste thema's naar voor schuiven. Er moet een factuele staatshervorming komen tegen 2011, weg van het kaakslagflamingantisme. Geef de deelstaten meer bevoegdheden met financiële verantwoordelijkheden."

"Het liberalisme moet opnieuw een warm liberalisme worden en het politiek debat moet in de afdelingen gevoerd worden. We hebben geen managers nodig, maar goede mensen die aan de basis onze boodschap uitdragen. "

Bert CORNELIS

Info over de kandidaten:
Marino Keulen:
www.marinokeulen.be
Gwendolyn Rutten:
www.dekrachtvanrealisme.be
Alexander De Croo:
www.teamalexanderdecroo.be
Info over de verkiezingen:
voorzittersverkiezingen@openvld.be

Erflater van de film in Vlaanderen

Dat onze Volksbelangmedewerker

Lukas De Vos een

veelzijdig man

is, een literaire

scolopander, een

geniaal commentator, weten we al sinds lang. Na vijftien jaar te hebben

gedoceerd aan verschillende universiteiten werkt hij sinds 1987 voor de VRT als Azië- en Europadeskundige.

Terloops schreef hij ook een dertigtal boeken. De Vos is een man met veel passies: reizen, whisky (alleen de beste), strips, pulpliteratuur, misdaadromans en...film. Slechts de orgiasten weten dat hij sinds zijn jongelingsjaren een gepassioneerd film liefhebber, -kenner en essayeur is. In die volgorde. Hij produceerde ooit zelfs twee kortfilms, was één van de medewerkers van 'De Andere Sinema', drijvende kracht achter 'De nieuwe Filmgids' en het tijdschrift 'Film'. In 1993 werd hij voorzitter van de Beroepsbond van Vlaamse Filmjournalisten. Het hoeft geen betoog dat De Vos de voorbije vier decennia het reilen en zeilen van de film in het algemeen en de Vlaamse film in het bijzonder van dichtbij heeft kunnen volgen. Zijn boek DOEK is dan ook, in eerste instantie, een verzameling van ukpunten in de opmars van Vlaamse filmiconen.

Iconen van gedrevenheid

In 32 hoofdstukken bespreekt De Vos bij voorkeur iconen van gedrevenheid, die hij gekend heeft, waarmee hij urenlang discussieerde en argumenteerde. Zo vertelt De Vos ook op zijn bekende ludieke wijze in een van de eerste hoofdstukken over 'de onafwendbare zelfvernietiging van verslaggevers in de film'. Onafwendbaar en onomkeerbaar is 'De hoge hoed van heer Hugo' is Hugo Claus, die zelfs een tweede hoofdstuk krijgt: 'De marge was altijd beter dan de bladspiegel' (...).

BOEKEN

Fons Rademakers ('Radeloos, nooit redeloos') krijgt ook een hoofdstuk, gekoppeld aan een doodmaker: "De loopbaan van Rademakers bewijst één ding: het schrijvend gebrek aan originele scenaristen in de Lage Landen". De beminnelijke Frans Buyens krijgt duidelijk meer (terechte) sympathie, net zoals 'de vader van de Waalse film', Paul Meyer.

Delvaux heeft het gedaan

Over het algemeen is Lukas De Vos loyaal in zijn inschattingen. Ik had erger verwacht (of gehoopt op?) Alleen André Delvaux heeft hij niet gespaard. De titel van het aan Delvaux gewijde hoofdstuk spreekt al boekdelen: 'De man die zijn geest kaal liet knippen'. De Vos heeft niet alleen een hekel aan het magisch-realisme in een aantal films van Delvaux ("gezwollen clichés"), ook diens gabber Johan Daisne wordt de grond ingeboord. En ik, die in 1967-68 zo trots was een figurantenrolletje te mogen spelen in 'De trein der traagheid', 'naast' mijn idool Yves Montand en ik, die in mijn studententijd dweeptte met Daisnes GRUSZ

GOTT, waarover ik met een Duits lief eindelijk correspondeerde... André Vandenburg, "peetvader van de filmwetenschap in Vlaanderen" krijgt de meeste aandacht: twee hoofdstukken, gespreid over 14 pagina's. Van de collega-filmscribenten krijgen vooral Maria Rosseels (Liever nurks dan paaps), Joz Van Liempt (Het geweten van de Vlaamse film), Jo Röpcke en Fernand Papon (jarenlang filmpaus in Volksbelang en De Nieuwe Gazet) lauwerenkransen. Hiermee eindigt het niet. De Vos wordt vaak lyrisch in hoofdstukken over Robbe De Hert, Fernand Auwera, Jan Declair en Eric Van Looy, die hij spaart via een omhullend gesprek pro en contra.

John RIJPENS

Lukas De Vos, DOEK. Erflaters van de Film in Vlaanderen. Uitgeverij Pelckmans, 2009; 208 pagina's; 18,50 euro.

Brisante chrysanthen

Japan en de VS, een ongemakkelijk samenlevingspact

Het was geen toeval dat de Amerikaanse president Obama half november zijn negendaagse reis in Oost-Azië begon in Tokio. Volgend jaar, op 22 juni, wordt de 50e verjaardag gevierd (of herdacht, naar gelang van de gezichtshoek) van het herziene veiligheidsverdrag tussen beide landen. Het was eerste minister Nobusuke Kishi, die op weinig democratische manier de herziening van het afgedwongen verdrag van 1951 door de Diet joeg, en daarmee de alomtegenwoordigheid van Amerikaanse legereenheden op Japans grondgebied kon inperken. En na de ondertekening door keizer en senaat prompt ontslag nam.

Maar zoals wel meer de voorbije tien, vijftien jaar, neemt de spanning over deze Amerikaanse aanwezigheid toe. De nieuwe Japanse regering Hatoyama die in september is aangetreden en de almacht van de liberale partij LDP heeft gebroken, had in de verkiezingscampagne beloofd werk te zullen maken van een herschikking van de Amerikaanse troepen, met name op het eiland Okinawa. Daar wringt het al lang. Zowat de helft van de kleine 50.000 Amerikanen in Japan zijn gestationeerd op Okinawa.

Amerikaanse basissen beslaan een vijfde van het hele grondgebied. In 2006 was een voorakkoord bereikt om de luchtmachtbasis Futenma te verhuizen. Ze ligt te dicht bij de stad Ginowan. En enkele vervelende incidenten hebben de spanning met de plaatselijke bevolking doen groeien. In 1996 verkrachten drie dronken Amerikanen een twaalfjarig meisje. In 2004 stortte een helikopter neer op de universitaire campus. Werkgelegenheid weegt niet langer op tegen de overlast. En dus moet Futenma dicht, de 4.000 Amerikanen verhuizen best naar het noorden van het eiland, naar Camp Schwab en een stuk drooggelegd land van de Ourabaai.

Ontmijning

Maar Japan wil verder gaan, hoewel Hatoyama stilaan de scherpe toon van zijn eisen laat vallen. Obama heeft immers gezegd dat, als er geen alternatief is op Okinawa, de vermindering van de troepen niet kan doorgaan. Amerika is anders bereid 8.000 manschappen over te hevelen naar Guam. Hatoyama heeft de zaak ontmiijnd door alles door te schuiven naar een werkgroep, die de herschikking van de Amerikaanse soldaten tegen 2014 moet afronden. Dat moet volstaan om twee kleine coalitiepartners van Hatoyama's Democratische Partij DPJ te sussen. Want hij heeft de steun van de sociaaldemocraten (SDP) en de Nieuwe Partij (PNP) nodig om wetsontwerpen ongehinderd door het Hogerhuis te krijgen. Obama was daar niet rouwig om, want hij zoekt dringend naar een nieuw evenwicht met Japan nu China zich meer en meer ontbolstert tot de nieuwe grootmacht in de regio.

IJs en thee

Obama presenteerde zichzelf dan ook als "eerste president van de Stille Oceaan". Hij is inderdaad geboren op Hawaii, gedeeltelijk opgevoed in Indonesië, en had als jongen Japan bezocht. Obama kreeg de lachers op de hand toe hij daaraan herinnerde in de Suntory Hal. "Ik hield meer van maccha ijsroom toen ik Kamakura bezocht", zei hij, "Ijs met de smaak van groene thee, dan dat ik oog had voor de grote Amida Boedda". Obama mikt op een grote vrijhandelszone rond de Stille Oceaan

– een idee dat de Japanners met hun slabbakkende economie graag overnemen. Maar het gebrek aan doortastendheid begint Hatoyama nu al parten te spelen. Op geen twee maand is zijn populariteit tot 55 % gezonken – al is het niet alleen de buitenlandpolitiek die daar debet aan is. Japan wil snel ook een invulling zien van een dubbele belofte: de bureaucratie aan banden leggen, en de koopkracht aanzwengelen ten koste van steun aan de grote firma's.

Voorlopig zet Hatoyama vooral in op het buitenlandbeleid. Hij wil af van het Japans engagement in de Afghanistan-oorlog. Nu bevoorraden schepen van Japan nog de Westerse oorlogsvloot met olie. In ruil heeft Hatoyama 5 miljard beloofd voor de aanleg van wegen en een betere bestuursopleiding in Afghanistan. Ook Pakistan krijgt daarvoor één miljard toegestopt. De vergadering van de APEC (de economische samenwerking tussen de landen van Azië en de Stille Oceaan), die in Singapore bijeenkwam, wil ook vooruitgang in de onderhandelingen met Noord-Korea en het gevreesde kernprogramma. Vooral Japan is niet blind voor de reikwijdte van de Noord-Koreaanse raketten en zijn eigen verbod op de uitbouw van een aanvalslager. Diezelfde APEC heeft intussen de klimaatconferentie van Kopenhagen in december al getorpedeerd, ook al beloven de VS en Japan tegen 2050 te streven naar een vermindering van de CO2-uitstoot met 80 %.

Verzwakking

Maar de achilleshiel voor Hatoyama blijft een snelle opvolging van het Okinawaprobleem. Het eiland heeft vier verkozenen in het Lagerhuis, alle vier van de DPJ. Als die geen genoegdoening krijgen, stappen ze allicht uit de partij, en wordt de meerderheid verzwakt. En er zijn nog minderheidsgroepen, christenen, boeddhisten, marxisten, islamieten, die zich geschokt voelen. De secretaris-generaal van de DPJ, Ichiro Ozawa, ooit getipt als eerste minister maar teruggefloten na een corruptieschandaal, heeft een blunder begaan. Hij viel fel de geïmporteerde godsdiensten aan en veralgemeende de stagnatie in het Westen tot een gevolg van het uitslui-

tende karakter en de zelfingenomenheid van christendom en islam. In de plaats bepleitte Ozawa de *yu-ai*, de broederlijkheid, die Japan zo kenmerkt. Die terugkeer naar een benepen nationalisme baart zelfs keizer Akihito zorgen. In ongewoon sombere termen waarschuwde hij voor een terugval naar de onzalige tijden onder zijn vader Hirohito. Akihito deed dat op de 20e verjaardag van zijn troonsbestijging. Hij riep op om "het verleden nooit te vergeten", en herinnerde aan de ruim drie miljoen Japanse doden die de oorlog had geëist. "Vrede is het hoogste goed", zei de keizer van de Chrysanthentron. Hij hoopt nog altijd een verzoeningsbezoek te kunnen brengen aan Zuid-Korea, dat nog altijd niet in het reine is met de oorlogsbezetting destijds en de ontkenning van het gebruik van gedwongen "troostmeisjes" door het Japanse leger.

Dat beeld probeerde Hatoyama te rationaliseren op de APEC-conferentie. Hij riep op om een vierpuntenprogramma gezamenlijk uit te voeren: welvaart voor iedereen, milieubewustzijn, bescherming van het individu, en veiligheid op zee. Want het hemd is altijd nader dan de rok. Vrijwel alle handel gaat in Zuid-Oost-Azië langs de zeeroutes. Die beschermen is ook de rest bewaren. Hatoyama gebruikte dezelfde term: *yu-ai*. Pas dan kunnen veiligheid en (atoom)ontwapening gestalte krijgen, en kan er sprake zijn van politieke samenwerking. Of Hatoyama daar de tijd voor krijgt is onzeker. Midden volgend jaar zijn er Hogerhuisverkiezingen. En het kan dan best dat de liberalen hun tweede adem gevonden hebben. Tot vreugde van de Amerikanen, die een halve eeuw lang zaakjes hebben geregeld met de LDP. Want de filosofie van de LDP is die van de achterkamertjes: de politiek beslist, en het volk moet volgen. Ze zijn nog niet van de Amerikanen af op Okinawa. Als de rest van Japan dat al zou willen.

Lukas De Vos

Brussels onderwijs alive and kicking

Brussels minister Jean-Luc VANRAES, in het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie bevoegd voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, is het grondig beu dat voortdurend de kwaliteit van dit Nederlandstalig onderwijs in Brussel in twijfel wordt getrokken. "Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is alive and kicking".

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is alive and kicking. Er worden geregeld nieuwe schooltjes geopend, nieuw gebouwde scholen ingehuldigd. Ik ontmoet in Brussel dagelijks niets dan enthousiaste leraars, leerlingen en ouders die het beste voor hun school willen.

Ik wil vooreerst een hardnekkig vooroordeel uit de wereld helpen. Het klopt niet dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel slechter is dan dat in Vlaanderen. Integendeel, als wij Brussel vergelijken met gelijkaardige steden, stellen we vast dat, ondanks het feit dat we in een veel moeilijker omgeving werken, de schoolse achterstand hier zeker niet groter is dan in Antwerpen, Gent, Mechelen en Genk.

Het is wel juist dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gekenmerkt wordt door een stijgend aantal niet-Nederlandstalige leerlingen. Maar om daaruit te besluiten dat de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs is afgenomen, is zeer kort door de bocht. Als leerlingen een taal- of leerachterstand oplopen, heeft dit meestal te maken met een samengaan van verschillende factoren, waarbij de sociaal-economische situatie sterk bepalend is.

Uit onderzoek van het Steunpunt GOK weten we dat kansarmoede een veel groter probleem is dan diversiteit. Taalproblemen zijn trouwens vaak het gevolg of een uiting van kansarmoede. Nu, ik heb geen kennis van onderzoeken die zouden aantonen dat er een verband is tussen de aanwezigheid van niet-Nederlandstalige kinderen in een klas en het verlies van kwaliteit van het onderwijs. Kwaliteitsvol onderwijs is onderwijs dat erin slaagt om alle

kinderen tot de eindtermen te brengen. Taalonderwijs is essentieel voor de kwaliteit, maar dat zijn ook de leerkracht, de lesmaterialen, de infrastructuur en de ondersteuning.

Dat taal slechts één factor is, bewijzen de doorlichtingsgegevens van de scholen. Er zijn veel scholen met honderd procent anderstaligen met een positieve doorlichting, zoals er omgekeerd ook scholen zijn met een evenwichtige verdeling qua taal die een negatieve doorlichting krijgen. Het is dus niet correct om de leer- en ontwikkelingsachterstanden van leerlingen rechtstreeks te koppelen aan de taal en/of de aanwezigheid van Nederlandstaligen in de klas. Toch stellen we vast dat men dit hardnekkig in Vlaanderen blijft verkondigen.

In de kritiek op de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel hoor ik vaak de ondertoon van "het onderwijs is het slachtoffer van zijn eigen succes. Vanuit een welbekende partij wordt dan geopperd om het Nederlandstalig onderwijs enkel nog voor Nederlandstaligen open te stellen. Dit willen wij niet. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel altijd hoog in het vaandel gedragen. Daarbij is altijd de aandacht gegaan naar de specifieke situatie van het Brussels onderwijs dat een weerspiegeling is en moet blijven van de multiculturele en meertalige omgeving die Brussel is. Indien enkel Nederlandstaligen toegang zouden hebben tot het Nederlandstalig onderwijs, zouden niet alleen heel wat scholen hun deuren kunnen sluiten, maar zouden ook veel kinderen de kansen op goed onderwijs moeten missen. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wordt door die specificiteit sterk ondersteund. Er wordt gewerkt aan een positieve benadering van het Nederlands door taalstimulering via niet-schoolse activiteiten, het in contact brengen van kinderen en jongeren buiten de schoolmuren met het Nederlands. Daarnaast krijgen scholen een aangepast leerplan

om, zoals in Vlaanderen, de eindtermen te halen. Systemen als 'schakelklassen' en 'taalbaden' moeten taalproblemen tijdig opvangen. Ik geloof niet in taaltesten als ze gericht zijn op uitsluiting van mensen in plaats van te remediëren aan taalproblemen. Testen moet in de mate van het mogelijke continu en permanent gebeuren zodat men de eventuele leerachterstand bij kinderen vlug kan detecteren en opvangen.

Het onderwijs in Brussel staat de komende jaren voor heel grote uitdagingen. Door de demografische ontwikkeling zullen er tussen 2010 en 2015 liefst 15.000 extra plaatsen nodig zijn opdat elk kind onderwijs zou krijgen waarop het recht heeft. Voor het Nederlandstalig onderwijs betekent dit een uitbreiding met 3.000 nieuwe plaatsen. De komende maanden zal ik met alle betrokkenen nagaan hoe we de capaciteit van het onderwijs in Brussel kunnen uitbreiden. Die uitbreiding moet gepaard gaan met een kwalitatieve versterking. Ik zal met alle bevindingen opgenomen in een masterplan naar de minister van Onderwijs stappen.

Het is onze plicht in Brussel, zowel voor Franstaligen als Nederlandstaligen, onze verantwoordelijkheid te nemen en een voldoende ruim aanbod te voorzien voor de ouders, zodat zij in alle vrijheid kunnen kiezen welk onderwijs hun kinderen willen volgen. Brussel ontvangt elke dag 700.000 pendelaars, maar er zijn ook 100.000 werklozen. Brussel telt na Londen de best opgeleide werknemers. Werk kan er enkel komen door goed onderwijs. Hoe meer mensen in Brussel aan het werk kunnen, hoe gemakkelijker wij ook grote problemen zoals de onveiligheid in onze hoofdstad kunnen aanpakken. Het ene kan niet zonder het andere.

Jean-Luc Vanraes
Minister van Begroting
en Financiën in Brussel
Collegevoorzitter van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie,
bevoegd voor onderwijs.